

Tendencje w zapotrzebowaniu na zawody w Małopolsce

„Barometr zawodów” to ekspercka, jednoroczna prognoza zapotrzebowania na pracowników, która pokazuje, na jakie zawody będzie mniejsze, a na jakie większe zapotrzebowanie na lokalnych rynkach pracy w regionie. Jest ona realizowana we współpracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie i powiatowych urzędów pracy od 2010 roku. Od tego czasu udało się zaobserwować pewne tendencje w zapotrzebowaniu na pracowników.

Prognoza „Barometr zawodów” dla Małopolski powstaje poprzez zestawienie wyników paneli w poszczególnych powiatach. Do grupy zawodów np. deficytowych są klasyfikowane te, które w większości powiatów województwa otrzymały taką ocenę. Ze względu na odmienną sytuację w powiatach i tym samym zróżnicowanie ocen ekspertów, największą grupę na poziomie województwa stanowią zawody zrównoważone. Na poziomie regionu do grupy jednoznacznie deficytowych można zaklasyfikować jedynie kilka kategorii zawodowych.

Zapotrzebowanie na pracowników w 2015 roku

W 2015 roku perspektywy podjęcia lub zmiany pracy będą najbardziej obiecujące dla wykwalifikowanych pracowników branży transportowej, tj. spedytorów i logistyków, kierowców samochodów ciężarowych oraz kierowców ciągników siodłowych. Zapotrzebowanie na kierowców jest zresztą duże od kilku lat w większości powiatów województwa. Jest ono szczególnie duże w powiecie nowosądeckim, limanowskim, bocheńskim i oświęcimskim.

Drugą dynamiczną branżą rozwijającą się w Małopolsce jest sektor usług finansowych. Podobnie jak w poprzednich latach eksperci wskazywali na silną pozycję rynkową pracowników ds. finansowo-księgowych ze znajomością języków obcych oraz samodzielnych księgowych. Pierwszy z wymienionych zawodów poszukuje sektor usług biznesowych, dlatego specjaliści ze znajomością języków są poszukiwani przede wszystkim w Krakowie i najbliższych jego okolicach. Samodzielni księgowi z odpowiednimi uprawnieniami oraz doświadczeniem zawodowym poszukiwani są natomiast w całym województwie. Zapotrzebowanie na takich specjalistów jest stabilne i nie zmienia się od kilku lat.

Podobnie sytuacja wygląda w przypadku szefów kuchni, a więc wyspecjalizowanych i doświadczonych kucharzy, którzy są w stanie samodzielnie prowadzić placówki gastronomiczne. Według opinii ekspertów osób z takimi kwalifikacjami na małopolskim rynku wciąż brakuje, zwłaszcza w Krakowie, Wieliczce, powiecie tatrzańskim, Nowym Sączu i okolicach oraz w zachodniej części województwa.

W 2015 roku jako deficytowy zawód w wielu powiatach wskazano również pielęgniarzy. Część osób zarejestrowanych w PUP nie posiadają aktualnych uprawnień do wykonywania tego zawodu. Pozyskanie pielęgniarzy utrudnia również fakt, że część z nich decyduje się na podjęcie pracy za granicą ze względu na dużo bardziej opłacalne warunki pracy. Warunki zatrudnienia, w tym wynagrodzenia, są zresztą ważną przyczyną, dla której zmniejsza się liczba osób chętnych do nauki tego zawodu oraz jego wykonywania. Tym bardziej, że uzyskanie uprawnień i odpowiedniego doświadczenia w zawodzie wymaga sporego wysiłku. Pielęgniarek poszukują zarówno publiczne, jak i prywatne placówki medyczne. Jednak zapotrzebowanie nie jest takie samo w całej Małopolsce. Najlepsze widoki na pracę są w Krakowie i jego okolicach, Nowym Sączu, powiecie nowosądeckim, limanowskim oraz w zachodniej części regionu.

TRANSPORT

USŁUGI
BIZNESOWE

GASTRONOMIA

OCHRONA
ZDROWIA

Mapa 1. Prognozowane zapotrzebowanie na pielęgniarki w powiatach Małopolski w 2015 r.

Legenda: niebieski – nadwyżka; szary – równowaga; pomarańczowy – deficyt, biały – brak prognozy.

Zawody trwale deficytowe

KIEROWCY (C+E)

Kierowcy samochodów ciężarowych to zawód trwale deficytowy na małopolskim rynku pracy. Pracodawcy mają trudności z rekrutacją odpowiedniej liczby osób z kwalifikacjami. Chodzi nie tylko o kierowców posiadających odpowiednie uprawnienia czyli kategorię prawo jazdy C lub bardziej pożądaną – C+E (kierowcy ciągnika siodłowego), uprawnienie na przewóz rzeczy itp., ale jednocześnie o osoby gotowe do pracy w transporcie międzynarodowym oraz znające języki obce przynajmniej w stopniu komunikatywnym. Zapotrzebowanie rynku w niektórych częściach województwa jest tak duże, że pracodawcy gotowi są zatrudnić również młodych ludzi, bez dużego doświadczenia zawodowego, ale chętnych do wykonywania takiej pracy.

SAMODZIELNI KSIĘGOWI

Kolejnym zawodem, który nie schodzi z listy zawodów deficytowych są samodzielni księgowi. Niedobór takich osób na rynku wynika między innymi z tego, że jest to zawód związany z posiadaniem dużego doświadczenia oraz uprawnień. Ponadto wiedza dotycząca przepisów prawnych wymaga ciągłej aktualizacji ze względu na częste zmiany. Ważna jest również znajomość specjalistycznych programów komputerowych. Wreszcie bycie głównym księgowym wiąże się z dużą odpowiedzialnością, którą nie każdy jest skłonny ponieść.

PRACOWNICY KSIĘGOWOŚCI (JĘZYKI OBCE)

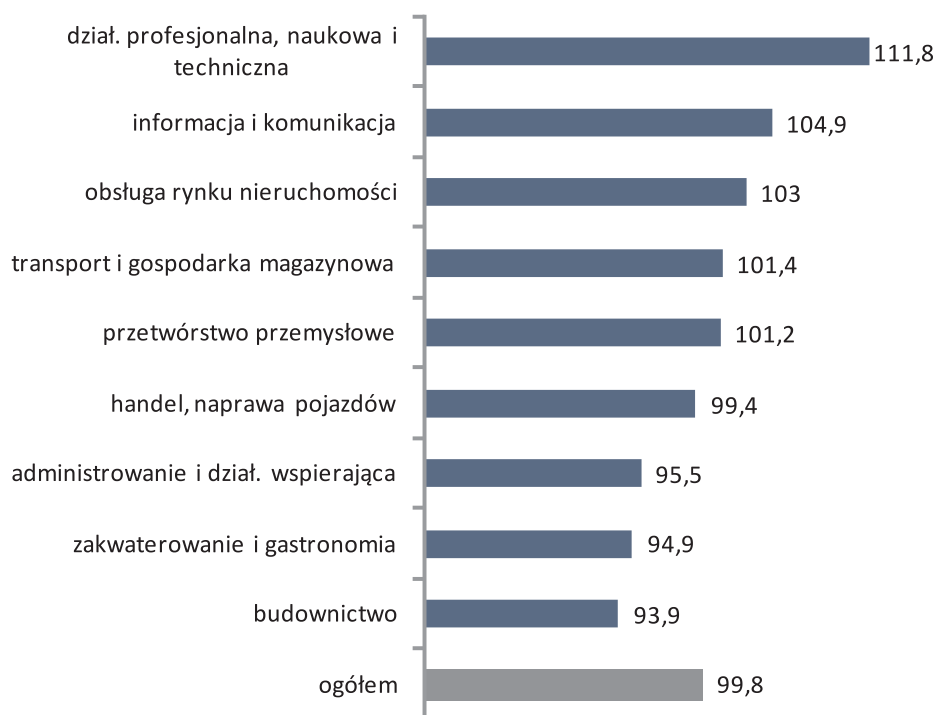
Stałe zapotrzebowanie na pracowników ds. finansowo-księgowych ze znajomością języków obcych wynika z dynamicznego rozwoju branży outsourcingowej w Krakowie i najbliższych mu okolicach. W Krakowie branża daje obecnie zatrudnienie ponad 30 tys. osób, a liczba miejsc pracy co roku rośnie. Oferty wpływają nie tylko z obecnych na rynku firm, ale powstaje wiele nowych centrów, które na starcie poszukują często nawet do kilkuset osób. Zdaniem ekspertów wzrost sektora usług biznesowych w Krakowie uzależniony jest od dwóch czynników: opłacalnych kosztów pracy oraz kompetencji dostępnych kandydatów. W Krakowie firmy te mają dostęp do zdolnych i dobrze wykształconych absolwentów licznych uczelni, o stosunkowo niskich (w porównaniu np. do krajów Europy Zachodniej) wymaganiach finansowych. Często dla pracodawców w tej branży nie ma znaczenia dziedzina wykształcenia, również doświadczenie zawodowe nie zawsze jest niezbędne by podjąć pracę. Liczy się przede wszystkim znajomość języków obcych. W 2015 roku na pewno trudności z pracą nie powinny mieć osoby znające język niemiecki. W cenie od kilku lat są również języki skandynawskie i holenderski. Oprócz znajomości języków obcych kandydaci do pracy w outsourcingu muszą przekonać pracodawcę, że mają kompetencje miękkie rozwinięte na odpowiednim poziomie. Chodzi

o komunikatywność, umiejętność współpracy w grupie, umiejętność szybkiego uczenia się i zdolność adaptacji do nowego środowiska pracy.

Kompetencje miękkie potrzebne są również szefom kuchni. Osoby na tym stanowisku, poszukiwane w Małopolsce od kilku lat, muszą nie tylko posiadać spore doświadczenie w gastronomii, ale również umieć zarządzać zespołem kucharzy, po to by być w stanie samodzielnie prowadzić restaurację lub inną placówkę gastronomiczną. W małopolskich urzędach pracy rejestruje się wielu młodych absolwentów szkół zawodowych z dyplomem kucharza, jednak nie są to pracownicy samodzielni, a przede wszystkim takich potrzeba na rynku.

Zapotrzebowanie na zawody w opinii ekspertów koresponduje z danymi o wzroście przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w Małopolsce. W 2014 roku największy wzrost zaobserwowano w „działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej” oraz „informacji i komunikacji” (w tych kategoriach klasyfikuje się większa część branży BPO, w tym branża informatyczna). Wzrost wystąpił także w „transportie i gospodarce magazynowej”.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w Małopolsce I-XII 2014 (2013=100)

Zawody o malejącym zapotrzebowaniu

Malejące zapotrzebowanie dało się zauważyć w branży budowlanej już w prognozach na 2014 rok. Zniknęli wówczas z listy zawodów deficytowych kierownicy budowy oraz inżynierowie budownictwa. Podobna sytuacja dotyczyła również operatorów koparek i zwalowarek. Do roku 2012 kategoria ta wskazywana była w większości powiatów jako deficytowa, potem jednak znalazła się w równowadze. Być może było to spowodowane także działalnością powiatowych urzędów pracy, które zaoferowały możliwość szkolenia sporej rzeszy bezrobotnych w tym zawodzie.

W mniejszym stopniu niż w latach poprzednich eksperci wskazywali też na brak wykwalifikowanych diagnostów samochodowych. W większej części województwa popyt i podaż na tych specjalistów równoważyły się. Niemniej wciąż spore szanse na zatrudnienie w tym roku diagności będą mieli m.in. w powiecie bocheńskim, limanowskim, wielickim, Nowym Sączu i okolicach oraz w Krakowie.

Mapa 1. Prognozowane zapotrzebowanie na diagnostów samochodowych w powiatach Małopolski w 2015 r.

Legenda: szary – równowaga; ciemny pomarańczowy – duży deficyt; pomarańczowy – deficyt, biały – brak prognozy.

Również przedstawiciele handlowi, niegdyś zawód deficytowy, przestali być klasyfikowani w tej kategorii. Wpływ na malejące zapotrzebowanie miała prawdopodobnie ogólna trudna sytuacja ekonomiczna warunkująca kondycję przedsiębiorstw, której efektem było między innymi zmniejszenie sprzedaży hurtowej. W efekcie pracodawcy nie skarżyli się już tak często na brak wykwalifikowanych przedstawicieli handlowych na rynku.

Zawody trwale nadwyżkowe

Trudną sytuację na rynku pracy mają przede wszystkim:

- absolwenci najpopularniejszych kierunków studiów lub zawodów w szkołach zawodowych
- osoby bez dużego doświadczenia zawodowego
- z niskimi kwalifikacjami.

W 2015 roku trudności za znalezieniem pracy w regionie będą prawdopodobnie doświadczać, podobnie jak w latach ubiegłych, pedagodzy, nauczyciele nauczania początkowego oraz nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Z listy zawodów nadwyżkowych nie znikają również socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych, politolodzy, historycy i filozofowie, specjaliści administracji publicznej i pracownicy administracyjni i biurowi, a także pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej. Taka sama sytuacja dotyczy geologów, geografów

i geofizyków, inżynierów chemików i chemików, inżynierów inżynierii środowiska oraz inżynierów rolnictwa i leśnictwa. Jak widać studia inżynierskie nie są same w sobie gwarantem zatrudnienia, jak czasem prezentowane jest to w mediach. Wynika to między innymi z dużej podaży absolwentów tych kierunków w Małopolsce, której nie jest w stanie zrównoważyć popyt ze strony pracodawców. Ze względu na dużą liczbę szkół wyższych – również technicznych – nadpodaż dotyczy więc nie tylko humanistów i reprezentantów najpopularniejszych kierunków studiów.

Podobnie od lat zbyt duża w stosunku do potrzeb jest podaż części absolwentów szkół zawodowych. Oprócz dużej konkurencji na rynku, znalezienie pracy utrudnia im również brak doświadczenia zawodowego. Dotyczy to takich zawodów jak: murarze, malarze budowlani, technicy budownictwa, technicy informatycy, specjaliści technologii żywności i żywienia, cukiernicy, technicy mechanicy czy też mechanicy maszyn i urządzeń. Pracodawcy zwracają uwagę nie tylko na problem niedostatecznych umiejętności praktycznych lub doświadczenia u młodych absolwentów szkół średnich zawodowych, ale również na brak wymaganych kompetencji miękkich, a nierzadko także chęci do pracy.

Dużą popularnością w stosunku do liczby ofert pracy cieszą się również zawody niewymagające wysokich kwalifikacji. W tym przypadku o jedno stanowisko z reguły konkuruje wielu kandydatów – są to np. portierzy, woźni i dozorczy, sprzątaczkę i pokojowe, kierowcy samochodów osobowych, niewykwalifikowani robotnicy budowlani czy też pracownicy fizyczni i rolni. Należy jednak pamiętać, że są to też zawody cechujące się dużą rotacją pracowników, więc szanse na takie zatrudnienie mają przede wszystkim osoby zmotywowane i pracowite, które wyróżnia zaangażowanie.

Zapotrzebowanie na pracowników w Krakowie

Kraków, jako największy rynek w regionie, oferuje dużo więcej możliwości niż pozostałe powiaty. Zapotrzebowanie na zawody jest w miarę stabilne na przestrzeni kilku lat. Jest ono determinowane przede wszystkim przez dynamiczny rozwój sektora usług biznesowych, w tym branży IT.

Duże zapotrzebowanie od lat dotyczy informatyków – w tej grupie znaleźli się analitycy i operatorzy systemów teleinformatycznych, projektanci i administratorzy baz danych, programiści i administratorzy stron internetowych, a także specjaliści ds. zastosowań informatyki. Tacy specjaliści zatrudniani są nie tylko przez wyspecjalizowane firmy z branży IT, ale również przez centra usług wspólnych. Oferowane warunki pracy zależą od znajomości konkretnych technologii, niemniej jednak ofert jest tak wiele i są one na tyle zróżnicowane, że informatycy mają w czym wybierać. Jak już zostało wskazane, centra usług wspólnych rekrutują równie chętnie pracowników ds. finansowo-księgowych ze znajomością języków obcych. Największe zapotrzebowanie w tym momencie pracodawcy zgłaszają na kandydatów znających język niemiecki, języki skandynawskie i język holenderski.

W stolicy województwa w grupie deficytowych od kilku edycji znajdują się również poszukiwane w innych powiatach zawody: diagnostów samochodowych, kierowców samochodów ciężarowych lub ciągników siodłowych oraz szefów kuchni. Na rynku w Krakowie trudności ze znalezieniem pracy nie mieli także lekarze specjaliści, co nie jest zaskoczeniem, ze względu na dużą liczbę publicznych i prywatnych placówek ochrony zdrowia. Jeżeli chodzi o zawody manualne, to w miarę stabilne zapotrzebowanie na rynku dotyczy spawaczy metodą MIG/MAG oraz TIG, cieśli i stolarzy budowlanych, a także dekarzy i blacharzy budowlanych. Wyniki ilościowych badań pracodawców w Małopolsce korespondują z tendencjami obserwowanymi przez ekspertów. W połowie 2014 r. małopolscy pracodawcy prowadzili rekrutacje w poszukiwaniu: specjalistów z dziedziny informatyki (12%), lekarzy i pielęgniarek (10%), pracowników usług, w tym w dużej mierze kucharzy i kelnerów, w grupie robotników obróbki metali i mechaników głównie spawaczy oraz mechaników samochodów osobowych i ciężarowych (8%), a także m.in. księgowych i spedytorów (w kategorii specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych – 8%).

Pracownicy poszukiwani w Małopolsce w połowie 2014 r.

Opracowanie własne na podstawie wyników badań pracodawców w ramach projektu Bilans Kapitału Ludzkiego (V edycja).
Raporty oraz informacje o Bilansie dostępne na stronie: www.bkl.

Wydawca: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
plac Na Stawach 1, 30-107 Kraków
tel. 12 42 87 870, faks 12 42 29 785
e-mail: kancelaria@wup-krakow.pl
www.wup-krakow.pl

